

HORNÍ MARŠOV

Základní škola a Mateřská škola Horní Maršov, okres Trutnov
Malá Ulička čp. 89, 542 26 Horní Maršov, tel: 499874173, IČO
49290266.

OP „VZDĚLÁVÁNÍ PRO KONKURENCESCHOPNOST“

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANTIKA

starověký Řím

digitální učební materiál pro 6. ročník

Mgr. Eva Hloušková
Horní Maršov 2011

ŘÍMSKÁ ŘÍŠE

1. **Koho porazil Caesar?**
2. **Kdy došlo k významnému rozhodnutí?**
3. **Co poskytoval Řím svým občanům?**
4. **Co nechal postavit Caesar?**
5. **K čemu často v Římě docházelo?**
6. **Jaké byly římské silnice?**
7. **Jak se změnil kalendář?**
8. **Kdo byli klienti?**
9. **Kdo byl protektor?**
10. **Čemu se věnoval římský občan?**
11. **Co často Římané využívali?**
12. **Kdy došlo k zavraždění Caesara?**

Otázky k DVD Byl jednou jeden člověk

1) Apeninský poloostrov

APENINSKÝ POLOOSTROV

Apeninský poloostrov [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Satellite_image_of_Italy_in_March_2003.jpg

♦ osídlen kolem roku 2 tis. př. n. l.

- ❖ Italikové
- ❖ Latinové (okolí Říma)
- ❖ Ilyrové
- ❖ Řekové (jih Itálie)

-) **nej důležitější role – Etruskové (podle pověstí je přivedl Aeneias z Tróje)**

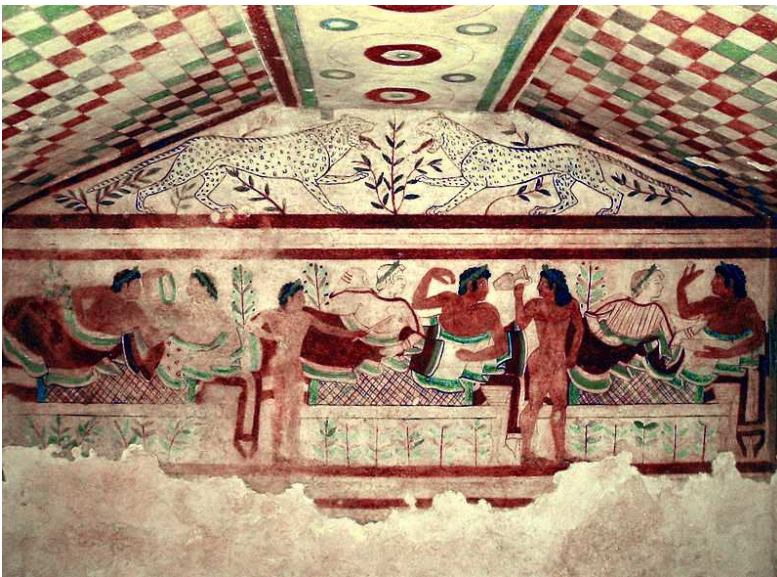
=) vyspělá civilizace (keramika)

Etruská civilizace [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Etruscan_civilization_map.png

=) zruční stavitelé (mosty, opevnění, silnice)

Pozůstatky etruského města [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Civita_di_Bagnoregio.jpg

Interiér hrobky [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tarquinia_Tomb_of_the_Leopards.jpg

=) vyspělé zemědělství

X útoky Římanů => ovládli celé etruské území

- etruština dosud nerozluštěna

VZNIK ŘÍMA

- ◆ **753 př. n. l.**
- ◆ **pověst o Romulovi a Removi**

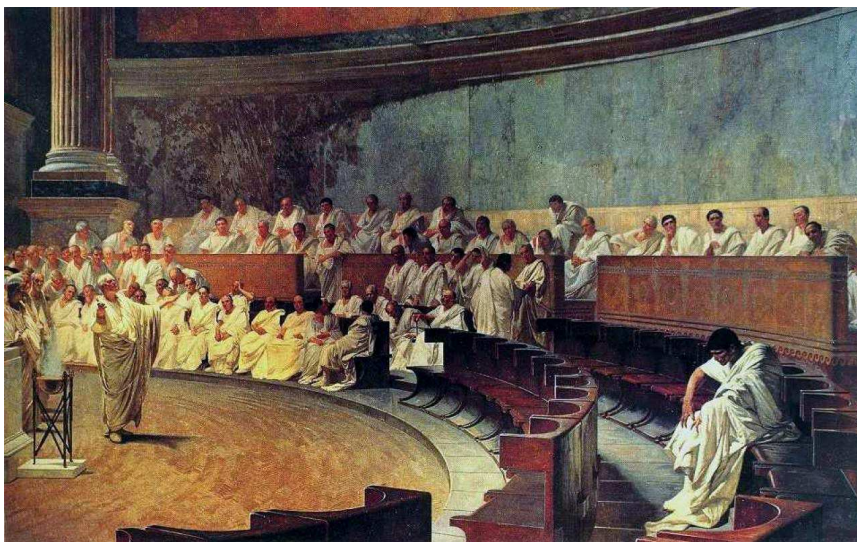
Romulus a Remus [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:She-wolf_suckles_Romulus_and_Remus.jpg

- ◆ **od 6. století př. n. l. – Řím ovládnut Etrusky**
- ◆ **vládl zde král + senát**
- ◆ **510 př. n. l. – poslední král vyhnán -) Řím republikou**

2) Římská republika

ŘÍMSKÁ REPUBLIKA

♦ v čele dva konzulové (soudci, správci, vojevůdci)

♦ poradní sbor – senát (300 členů)
-) rozhodoval o válce a míru

Římský senát [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a3/Maccari-Cicero.jpg>

♦ v době ohrožení – diktátor (1/2 roku – neomezená moc)

♦ lidová shromáždění (sněmy)

Obyvatelstvo

♦ patricijové (potomci původních obyvatel, plnoprávní)

♦ plebejové (potomci přistěhovalců, neplnoprávní)

spory

vznik úřadu – tribun lidu

- ◆ volen na 1 rok
- ◆ nedotknutelný
- ◆ právo veta

◆ sepsány zákony = ZÁKONY 12 DESEK
⇒ vytvoření tzv. nobility

3) Boje Římanů o vládu nad Itálií

BOJE ŘÍMANŮ O VLÁDU NAD ITÁLIÍ

- boje s etruskými městy
- vpád Keltů (Galové) -) ovládli severní Itálii, porazili Etrusky

Keltské dýky [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Celtic_dagger,_scabbard_and_buckle.JPG

=) táhli na Řím -) oblehli ho => Římané – výkupné

X

Římané nakonec vyhráli válku a vyhnali Galy do severní Itálie

Válka se Samnity

- ◆ Samnité neměli římskou vytrvalost a organizační schopnosti, chybělo centrum

poraženi -) část Kampánie (kolem Neapole) připadla Římu

- ◆ 2. a 3. válka – protiřímský spolek (Samnité + Etruskové) -) rozbit

Válka s Latiny

- ◆ spor mezi Latiny a Římem => Latinové bez občanských práv, nemohli o ničem rozhodovat => povstání Latinů
- ◆ někteří získali římské občanství
- ◆ na dobytých územích zakládali Římané nové osady (kolonie)

Etruskové, Galové a Samnité uzavřeli mír a uznali nadvládu Říma

Etnické skupiny [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Italie_-800.JPG

Válka s Tarentem

- ◆ spojenectví řeckých měst na jihu Itálie s králem Pyrrhem -)
válka proti Římu
- ◆ počáteční vítězství -) nakonec poráženi

Tarent dnes [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ponte_Girevole_\(Taranto\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ponte_Girevole_(Taranto).jpg)

Řím si podmanil celou Itálii

Expanze Říma [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Expansion_of_Rome,_2nd_century_BC.gif

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKA

(Apeninský poloostrov – boj o nadvládu nad Itálií)

0 – 3 = 5, 4 – 7 = 4, 8 – 13 = 3, 14 – 17 = 2, 18 – 20 = 1

1. Kdo osídlil Apeninský poloostrov? (3)
2. Napiš tři informace o Etruscích? (3)
3. Kdo byli konzulové? (2)
4. K čemu sloužil senát? (1)
5. Kdo byli patricijové? (2)
6. Kdo byli plebejové? (2)
7. Co víš o tribunech lidu? (2)
8. Jakou část Itálie získal Řím ve válce se Samnity? (1)
9. Proč došlo k povstání Latinů? (1)
10. Co víš o bojích Říma s Kelty? (3)

Bonus:

1. Pokus se převyprávět pověst o vzniku Říma. (4)

5) Punské války

PUNSKÉ VÁLKY

- ◆ snaha o ovládnutí západního Středomoří
- ◆ soupeřem Říma Kartágo (dn. Tunis) -) ovládnout řecké osady, Sicílii

1. punská válka (264 – 241 př. n. l.)

- ◆ Řím – pěší vojsko X Kartágo – válečné loďstvo, žoldnéri
- ◆ výstavba loďstva -) nová taktika => úspěchy -) porážka Kartága => nehorázné mírové podmínky -) pokračování války
- ◆ Římané na Sicílii -) zničeno kartaginské vojsko => mír

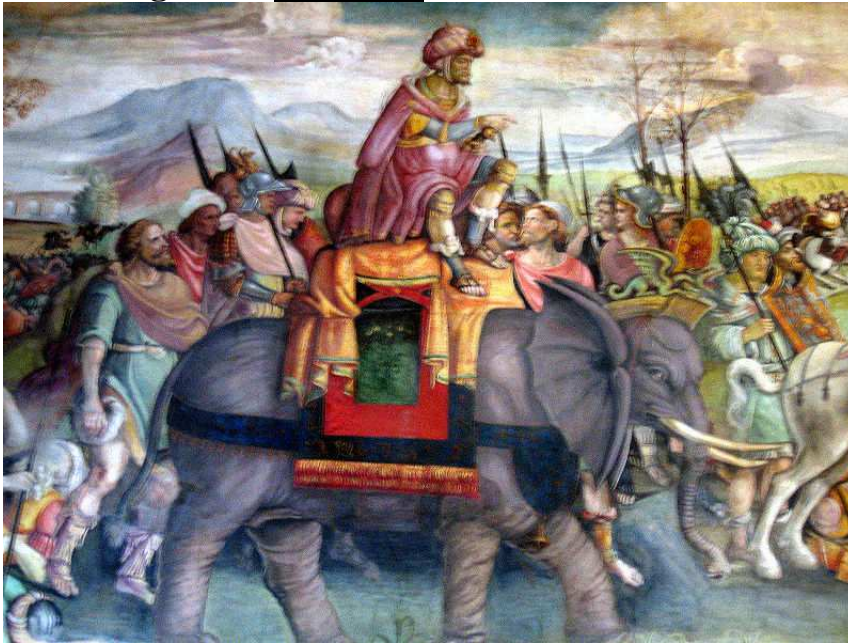
Bitva u Aegatských ostrovů [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_Aegatsk%C3%BDch_ostrov%C5%A

- ◆ výsledek – zisk Sardinie a Korsiky, Sicílie (1. římská provincie)
 - válečná pokuta
 - získání vlivu v severní Itálii

2. punská válka (218 – 201 př. n. l.)

- ◆ Kartágo ovládlo Španělsko (stříbrné doly) => budování nové armády

◆ v čele Kartaginců – Hannibal

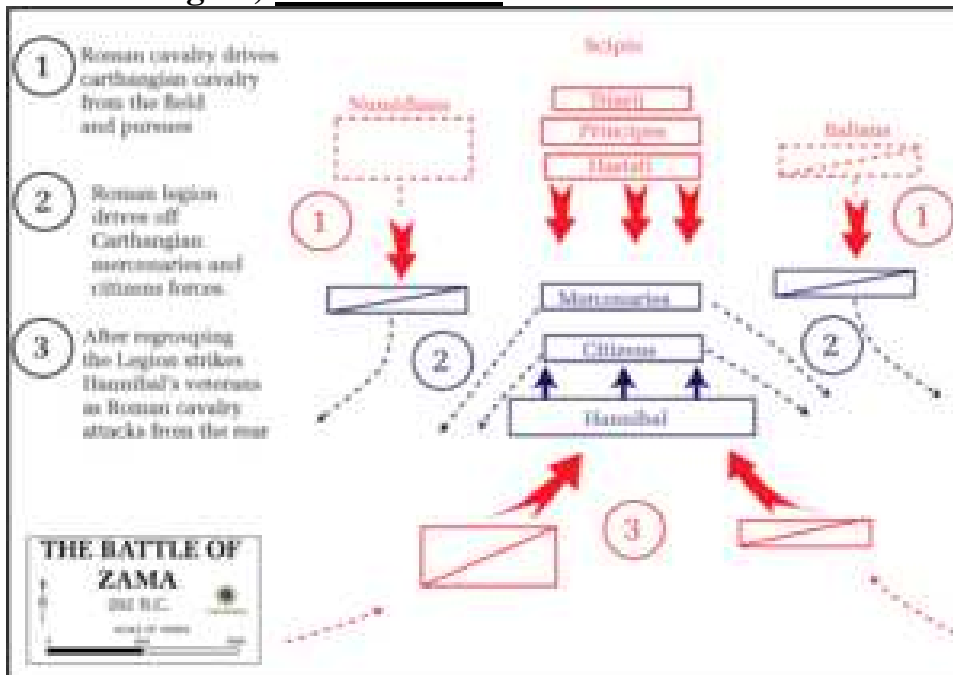
Hannibal [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:HannibalFrescoCapitolinec1510.jpg>

◆ přešel přes Alpy => Římané poraženi
X povolali do vojska všechny muže
od 18 let => v čele Scipio

Scipio [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Scipio.jpg>

◆ **útok na Kartágo => vítězství Říma**

Bitva u Zamy [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_Zamy

- ◆ **výsledek – ztráta všech území kolem Středozevního moře**
 - rozpuštění armády
 - loďstvo -) Římanům

3. punská válka (149 – 146 př. n. l.)

- ◆ **záminka – obranný boj Kartága proti africkým kmenům**

- ◆ **Řím nařídil rozbořit město X válka => Kartágo dobyto a zničeno**

Kartágo [online]. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Carthage_column.JPG

Řím ovládl Makedonii a Řecko

Řím se stal světovou velmocí

6) Řím po ovládnutí Středomoří

ŘÍM PO OVLÁDNUTÍ STŘEDOMOŘÍ

- ◆ ovládnuté zámořské země = provincie -) více úředníků
- ◆ správci provincií – senátoři => vlastní obohacování

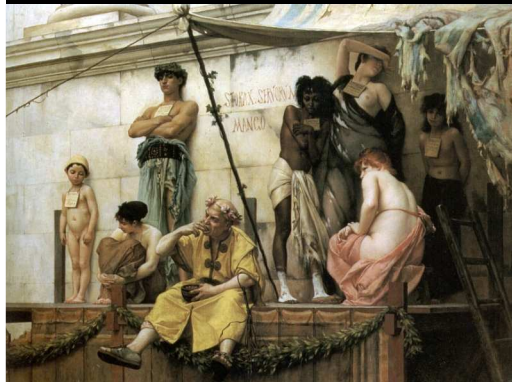

Sídlo senátu [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Curia_Iulia.JPG

- ◆ provincie – zdrojem bohatství
- ◆ odvlékání otroci => levná pracovní síla (velkostatky)

vzrůst majetku bohatých statkářů

Trh s otroky [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Boulanger_Gustave_Clarence_Rudolphe_The_Slave_Market.jpg

- ◆ zánik hospodářství drobných rolníků (vojenská povinnost)
=> úpadek => bezzemci => odchod do Říma
- ◆ vzpoura na Sicílii (otroci + zchudlí svobodní občané) -) potlačeno

- ◆ dostávali dary od bohatých občanů ucházejících se o státní úřady (měli volební právo)

zmenšování římské armády

část půdy odebrána statkářům

návrh přidělit bezzemkům půdu => právo na službu ve vojsku

(Tiberius Grakchus, tribun lidu)

Tiberius Gracchus [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Tiberius_Gracchus.jpg

přijat jako zákon X obtížně prosazován

Tiberius G. zabit => rozdělování půdy zastaveno

- ◆ Gaius Grakchus – zákon o prodeji levného obilí městské chudině
 - vojáci – oděv a obuv zdarma
 - možnost získat bezplatně půdu v koloniích

Gaius Gracchus [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:

http://en.wikipedia.org/wiki/Gaius_Gracchus

-) ztratil podporu -) nechal se zabít

reformy zastaveny

- ◆ pouze – přiděl obilí chudině

7) Krize římské republiky

KRIZE ŘÍMSKÉ REPUBLIKY

- **populárové – v čele Marius**
 - ◆ občané nemusí mít při vstupu do vojska majetek
 - ◆ nemajetní občané – v armádě za peníze (žold)
 - ◆ omezení moci nejbohatších rodin

Marius [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:Marius.jpg>

X

- **optimáti – v čele Sulla**

Sulla [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Sulla_Glyptothek_Munich_309.jpg

◆ zachovat staré výsady

válka se spojenci

do čela římské armády – Sulla a Marius

bojovali proti sobě

Sulla – ovládl Řím

◆ získal hodnost diktátora

vraždění odpůrců X snaha o upevnění státu (reformy)

8) Spartakovo povstání

SPARTAKOVO POVSTÁNÍ

- ◆ přibývalo otroků (tzv. mluvící nástroje)
- ◆ využití – zemědělství, dílny, sluhové, gladiátoři

Gladiátor [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jean-Leon_Gerome_Pollice_Verso.jpg

- ◆ 73 – 71 př. n. l.
- ◆ vzpoury otroků
- ◆ skupina gladiátorů pod vedením Spartaka uprchla z gladiátorské školy (Neapol)

Socha Spartaka [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Spartacus1.jpg>

- ◆ přidávali se venkovští otroci a bezzemci => desetitisícová armáda
- ◆ několikrát porazili římské vojsko -) tažení celou Itálií -) zpět na jih
- ◆ rozpory mezi vůdci povstání => potlačeno (Crassus)
-) 6000 ukřižováno

Via Appia [online]. 2013 [cit. 2013-03-15].

Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Via_appia.jpg

X
situace otroků se poněkud zlepšila

Římané začali spolehlivé otroky propouštět na svobodu (sloužili za mzdu)

9) Opakovací otázky, opakovací písemka

OPAKOVACÍ OTÁZKY

(Punské války – Spartakovo povstání)

1. Punské války – soupeř, důvod, 1. punská válka (kdy,kdo, výsledek), 2. punská válka (kdy, kdo, postup, velitelé, výsledek), 3. punská válka – kdy, záminka, výsledek), ovládnutí dalších zemí
2. Pokusy o reformu bratří Gracchů –drobní rolníci a jejich životní podmínky, Tiberius Grakchus a jeho návrhy, Gaius Grakchus a jeho návrhy, výsledky
3. Optimáti a populárové – populárové, optimáti, Sulla a jeho vláda
4. Spartakovo povstání – otroci, Spartakovo povstání, výsledek

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKKA

(Punské války – Spartakovo povstání)

0 – 6 = 5, 7 – 13 = 4, 14– 23 = 3, 24 – 28 = 2, 29 – 33= 1

1. **Jaké byly návrhy Tiberia Grakcha? (2)**

2. **Kde se používali otroci? (2)**

3. **Jak probíhalo Spartakovo povstání? (3)**

4. **Jak řešili svou situaci drobní rolníci? (2)**

5. **Jaké byly návrhy Gaia Grakcha? (2)**

6. **Kdy došlo ke Spartakovu povstání a jak skončilo? (2)**

7. **Kdo proti sobě stál v punských válkách? (2)**

8. **Jaký byl výsledek druhé punské války? (3)**

9. **Kdo byli populárové? (3)**

10. Jaké státy ještě ovládl Řím po punských válkách? (2)

11. Co bylo důvodem punských válek? (1)

12. Jak dopadla první punská válka? (3)

13. Jak probíhala druhá punská válka? (3)

14. Napiš dva významné vojevůdce punských válek. (2)

15. Kdo byl Sulla? (2)

10) Občanská válka

OBČANSKÁ VÁLKA

- ♦ vytvoření triumvirátu – Caesar, Pompeius, Crassus

Crassus [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Marcus_Licinius_Crassus_Louvre.jpg

Pompeius [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pompejus.JPG>

Caesar [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:0092_-_Wien_-_Kunsthistorisches_Museum_-_Gaius_Julius_Caesar.jpg

◆ **Caesar dobyl Galii**

Válka v Galii [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Caesar_campaigns_gaul-en.svg

⇒ smrt Crassa ⇒ Pompeius vyzval Caesara, aby rozpustil vojsko a vrátil se do Říma

↓
Caesar překročil Rubikon

↓
OBČANSKÁ VÁLKA

- ◆ Caesar získal vládu nad Itálií
- ◆ podpora římského lidu (obilí a hry)

↓
 porážka Pompeia ⇒ jeho útěk d Egypta (zavražděn)

↓
Caesar porazil s pomocí Kleopatry Ptolemaia

Kleopatra [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kleopatra-VII.-Altes-Museum-Berlin1.jpg>

◆ **porazil zbývající protivníky**

nechal se jmenovat doživotním diktátorem (rozhodoval o válce a míru)

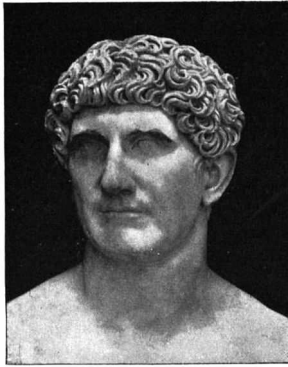

44 př. n. l. – ubodán

Zavraždění Caesara [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Cesar-sa_mort.jpg

◆ **vytvořen 2. triumvirát – Antonius, Octavian, Lepidus**

M. Antonius.

Marcus Antonius [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:M_Antonius.jpg

Octavianus [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a4/Augustus_Statue.JPG

Lepidus [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Marcus_Aemilius_Lepidus.jpg

potrestali Caesarovy vrahy

rozdělili si říši

-) Octavian – upevňoval pozici v Římě

-) Antonius – zůstal v Egyptě (Kleopatra)

Antonius a Kleopatra poraženi u Actia

Bitva u Actia [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Castro_Battle_of_Actium.jpg

**Octavian se stal jediným vládcem Říma
Egypt – další provincie**

- ◆ obdržel titul Augustus
- ◆ vystupoval jako první muž ve státě = principát
- ◆ ve skutečnosti – vládce říše a císař
Řím za Augusta

Řím za Augusta [online]. 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Augusto_30aC_-_6dC_55%25CS_jpg.JPG

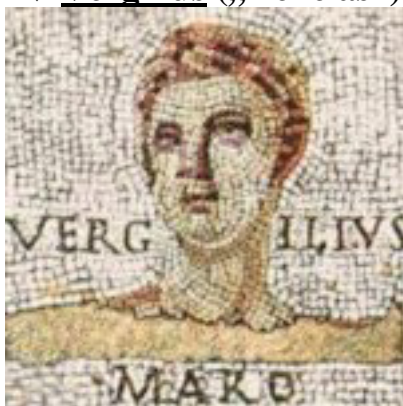
11) Římská kultura a civilizace

ŘÍMSKÁ KULTURA

- ◆ za vlády Augusta – zlatý věk

Básníci

- ◆ Vergilius („Aeneias“)

Vergilius [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://commons.wikimedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana?uselang=cs

- ◆ Ovidius („Proměny“)

Ovidius [online]. 2013 [cit. 2013-03-16].
Dostupné z: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Latin_Poet_Ovid.jpg

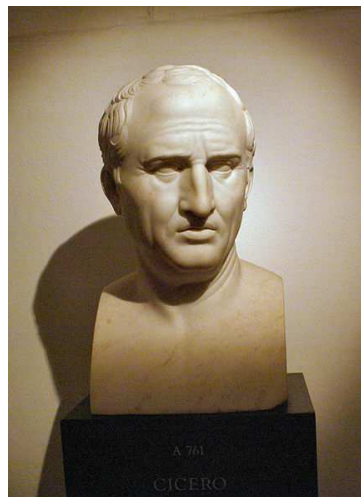

◆ Horatius

Horatius [online]. 2013 [cit. 2013-03-16].
Dostupné z:
[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Statua
di_Orazio.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Statua_di_Orazio.jpg)

Filozofie - stoická

Řečnictví

◆ Cicero

Cicero [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Thorvaldsen_Cicero.jpg

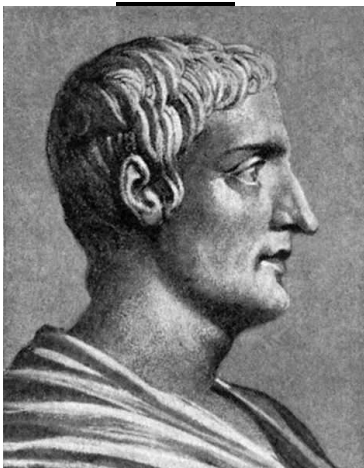
Historie

◆ **Livius**

Livius [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Titus_Livius.png

◆ **Tacitus**

Tacitus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Gaius_Cornelius_Tacitus.jpg

◆ **Strabón**

Strabón [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Strabo.jpg>

Divadlo

- ◆ inspirace u Řeků
- ◆ oblíbené – hry v cirku (gladiátoři, vozatajové)

Koloseum [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Colosseo_-_panoramica_-_Scuba_Beer.jpg

ŘÍMSKÁ CIVILIZACE

- ◆ skvělí inženýři -) stavba silnic, mostů, měst, vodovodů

Cloaca maxima [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:040227_tevere16CloacaMaxima.jpg

-) čtyřposchod'ové domy
-) přechody pro chodce
-) veřejné lázně (oblíbené)

Římské lázně [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Caracalovy_l%C3%A1zn%C4%9B

Římské lázně [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Caracalovy_l%C3%A1zn%C4%9B

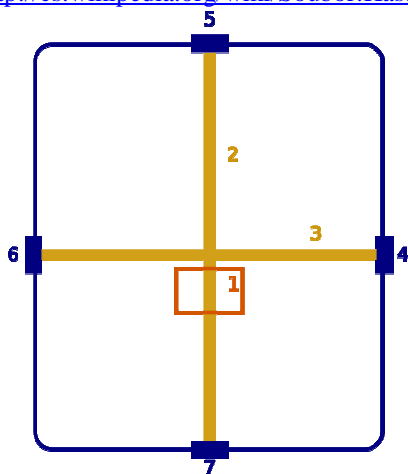

Zahrada v Pompejích [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ricostruzione_del_giardino_della_casa_dei_pittori_al_lavoro_di_pompei_\(mostra_al_giardino_di_boboli,_2007\)_01.JPG](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ricostruzione_del_giardino_della_casa_dei_pittori_al_lavoro_di_pompei_(mostra_al_giardino_di_boboli,_2007)_01.JPG)

- ◆ vzdělanost – uměli psát, číst a počítat
- ◆ ze stálých vojenských táborů => pozdější významná evropská města

Brána tábora [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kastell_Biriciana_\(Wei%C3%9Fenburg_in_Bayern\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Kastell_Biriciana_(Wei%C3%9Fenburg_in_Bayern).jpg)

Tábor legií [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Castra_layout.svg

12) Řím za prvních císařů

ŘÍM ZA PRVNÍCH CÍSAŘŮ

Augustus

Augustus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Aug11_01.jpg

- ♦ **výbojná politika** => dostal se až do **Germánie**
- ♦ **poražen v Teutoburském lese** => **hranice zůstala na řece**

Rýn

Bitva v Teutoburském lese [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Teutoburgo_jpg.jpg

Tiberius

Tiberius [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:8095_-_Roma_-_Ara_Pacis_-_Tiberio_-_Foto_Giovanni_Dall%27Orto_-_28-Mar-2008.jpg

- ◆ **nástupce**
- ◆ **zpočátku prováděl úspornou politiku => stal se podezřívavý => později zavražděn**

Řím za Tiberia [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tiberio_14_-_37dC_jpg.jpg

Caligula

Caligula [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Gaius_Caesar_Caligula.jpg

◆ **zavražděn**

Claudius

Claudius [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Claudius_MAN_Napoli_Inv6060.jpg

- ◆ **snaha uspořádat správu státu**
- ◆ **začal s dobýváním Británie**

Řím za Claudia [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Claudio_41_-_54dC_jpg.jpg

- ◆ **otráven svou manželkou**

Nero

Nero [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Nero_1.JPG

- ◆ **zpočátku se řídil radami filozofa Seneky**
- ◆ **prý nechal zapálit Řím -) obvinil křesťany**
- ◆ **krutovláda -) spáchal sebevraždu**

OPAKOVACÍ PÍSEMKA

(Občanské války – Řím za prvních císařů)

0 – 4 = 5, 5 – 9 = 4, 10– 15 = 3, 16 – 19 = 2, 20 – 22= 1

15. Kdo tvořil 1. triumvirát? (3)

16. Jak probíhala 1. občanská válka? (3)

17. Napiš, co víš o Caesarovi? (3)

18. Jaký byl výsledek 2. občanské války? (2)

19. Napiš alespoň dva římské básníky. (2)

20. Co se stavělo ve starověkém Římě? (4)

21. Napiš, co víš o Augustovi. (3)

22. Napiš, co víš o Neronovi. (2)

14) Křesťanství

KŘEŠŤANSTVÍ

Křesťanský kříž [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Christian_cross.svg

Ježíš Kristus

Nový zákon – život a utrpení Ježíše Krista

- Čtyři evangelia

Ježíš Kristus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Spas_vsederzhitel_sinay.jpg

- Ježíš se narodil dívce Marii a Josefovi v Betlémě (Vánoce)

Betlém [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bethlehem1\(js\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bethlehem1(js).jpg)

-) židovský král Herodes nechal zavraždit všechny narozené chlapce => Josef s rodinou uprchl do Egypta
- ve 30 letech se nechal pokřtít Janem Křtitelem -) začal učit lidi víře v boha

Křest Ježíše [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Andrea_del_Verrocchio_002.jpg

-) přidali se k němu tzv. apoštolové (Petr, Jan, Jidáš) -) hlásali, že se blíží království nebeské -) učili lidi vzájemné lásce

Kristus s učedníky [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Rembrandt_Harmensz._van_Rijn_023.jpg

X

- obavy židovských kněží (farizeové)

- **Jidáš prodal Ježíše za 30 stříbrných => Ježíš po poslední večeři zatčen**

Jidáš zrazuje Krista [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:KissOfJudas.jpg>

- **odsouzen (Pilát) a ukřižován -) pohřben do hrobu ve skále -) vzkříšen (Velikonoce)**

Kristus nesoucí kříž [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Christ_Carrying_the_Cross_1580.jpg

Počátky křesťanství

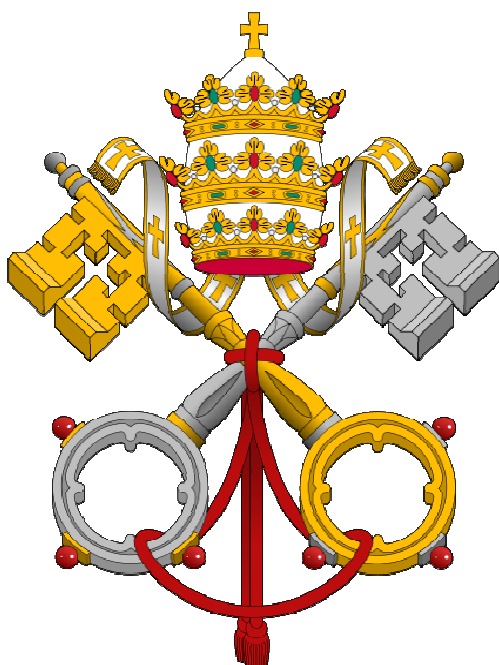
- **vznik nového náboženství – křesťanství**
- **první obec – Jeruzalém -) Ježíš v roli Mesiáše => vznik církve**
- **spravována Petrem, nevlastnila žádný majetek**
- **první mučedník – Štěpán => většina věřících se rozprchla po okolních zemích**
- **první křesťané – Židé**

- učení šířeno zejména apoštoly – Petr (1. římský biskup) a Pavel
- odmítali kult římských bohů => pronásledování

Sv. Petr [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pietro_Perugino_034.jpg

- 4. stol. n. l. – křesťanství se stalo státním náboženstvím v Římě

Symbol sv. Petra - papeže [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pietro_Perugino_034.jpg

15) Řím na vrcholu moci

ŘÍM NA VRCHOLU MOCI

- po smrti Nerona - Flaviovci

Vespasianus

Vespasianus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Vespasianus01_pushkin_edit.png

◆ **naplnil státní pokladnu => výstavba Říma (př. Koloseum)**

Koloseum [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Colosseum_in_Rome,_Italy_-_April_2007.jpg

Titus

Titus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Head_Titus_Glyptothek_Munich_338.jpg

◆ **za jeho vlády došlo k výbuchu, který zničil Pompeje**

Zánik Pompejí [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Pompeii_the_last_day_1.jpg

Domitianus

Domitianus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Domitien.jpg>

- ◆ **pronásledoval nepřítel**
- ◆ **budoval vznosné stavby, pořádal hry**
- ◆ **zavražděn**

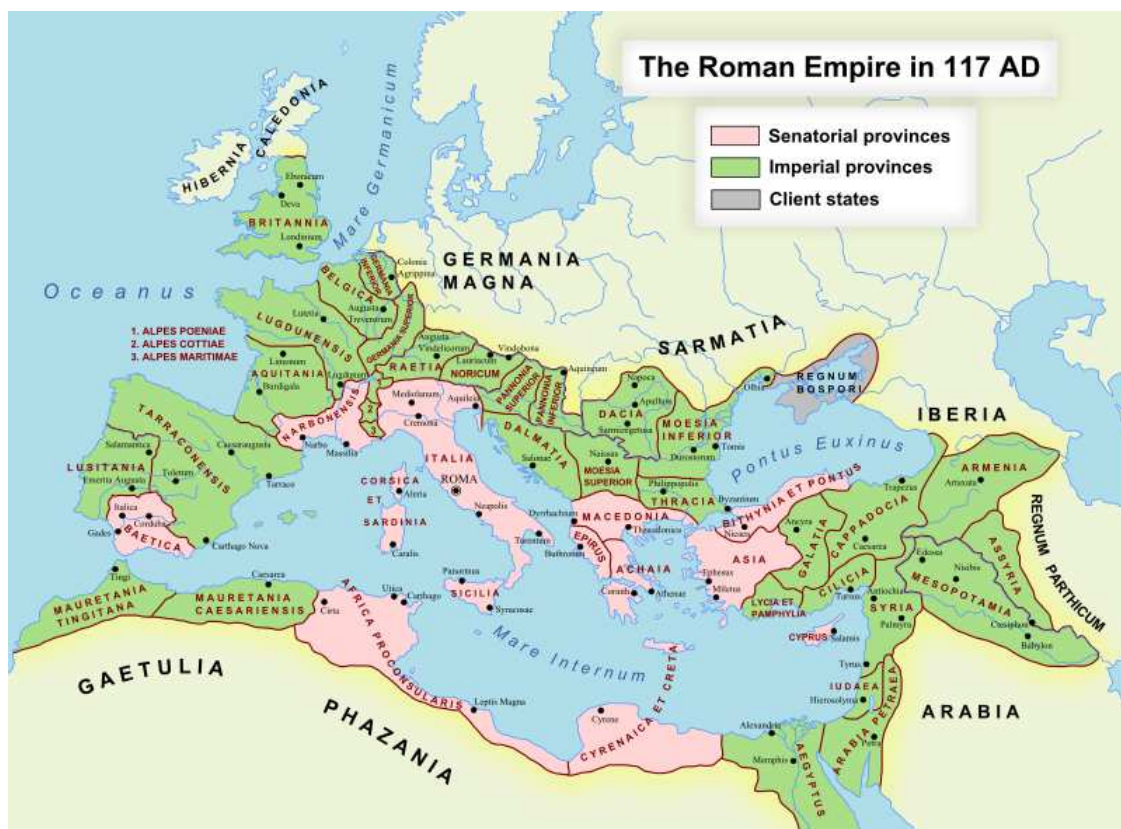
DOBA NEJVĚTŠÍHO ROZMACHU

Traianus

Traianus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Traianus_Glyptothek_Munich_72.jpg

◆ římská říše dosáhla největšího rozmachu

Řím za Traiana [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Traianus_Glyptothek_Munich_72.jpg

- ◆ vítězná tažení (Traianův sloup)
- ◆ výstavba
- ◆ podpora chudých vrstev

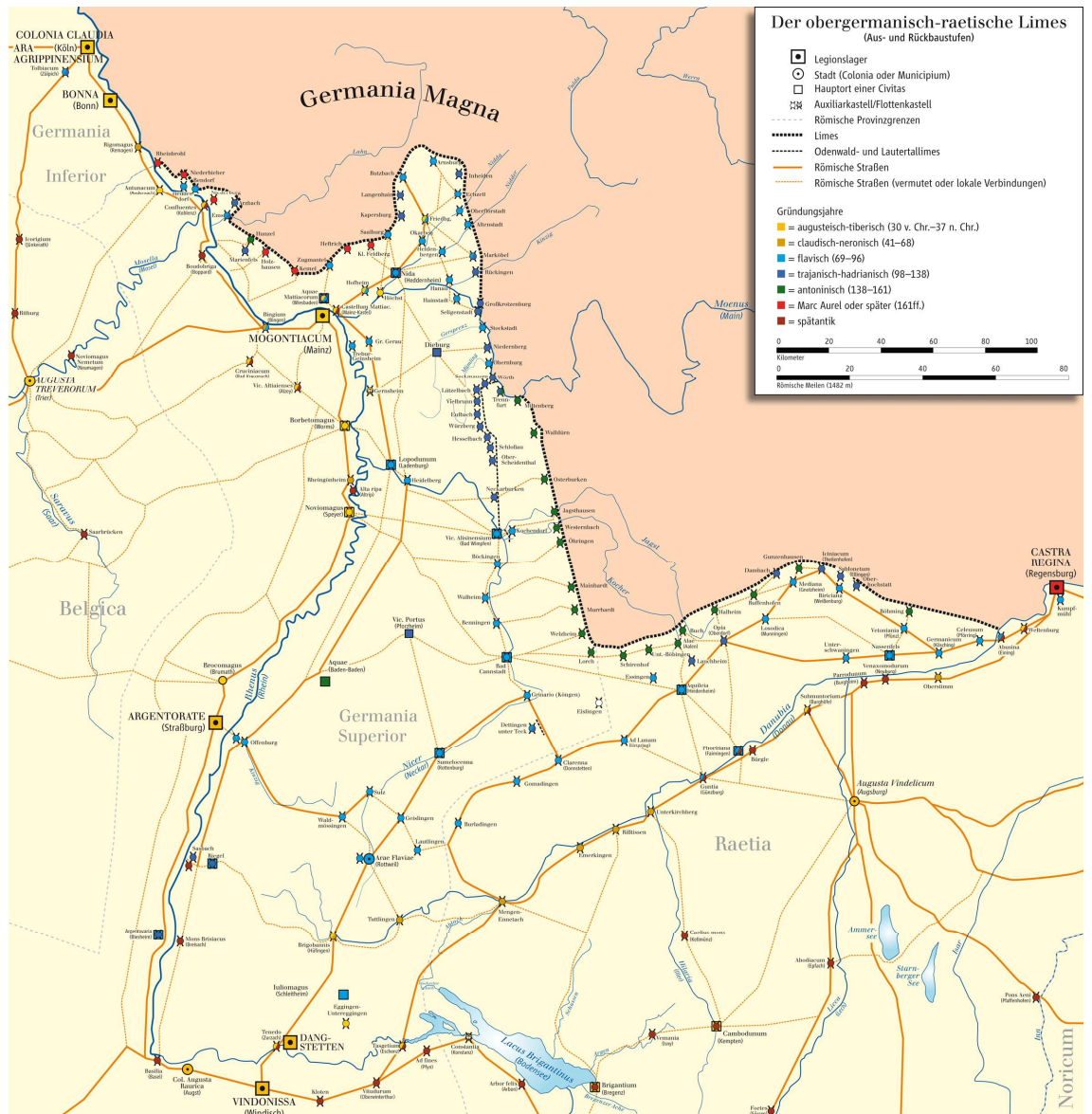
Trajanův sloup [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Italien_Rom_Trajansaeule_sb1.JPG

Hadrianus

Hadrianus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bust_Hadrian_Musei_Capitolini_MC817.jpg

- ◆ nepodnikal výboje X soustředil se na obranu země
- ◆ budoval opevnění na hranicích = LIMES ROMANUM
(př. Hadrianův val v Británii)

Limes [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Limes2.png>

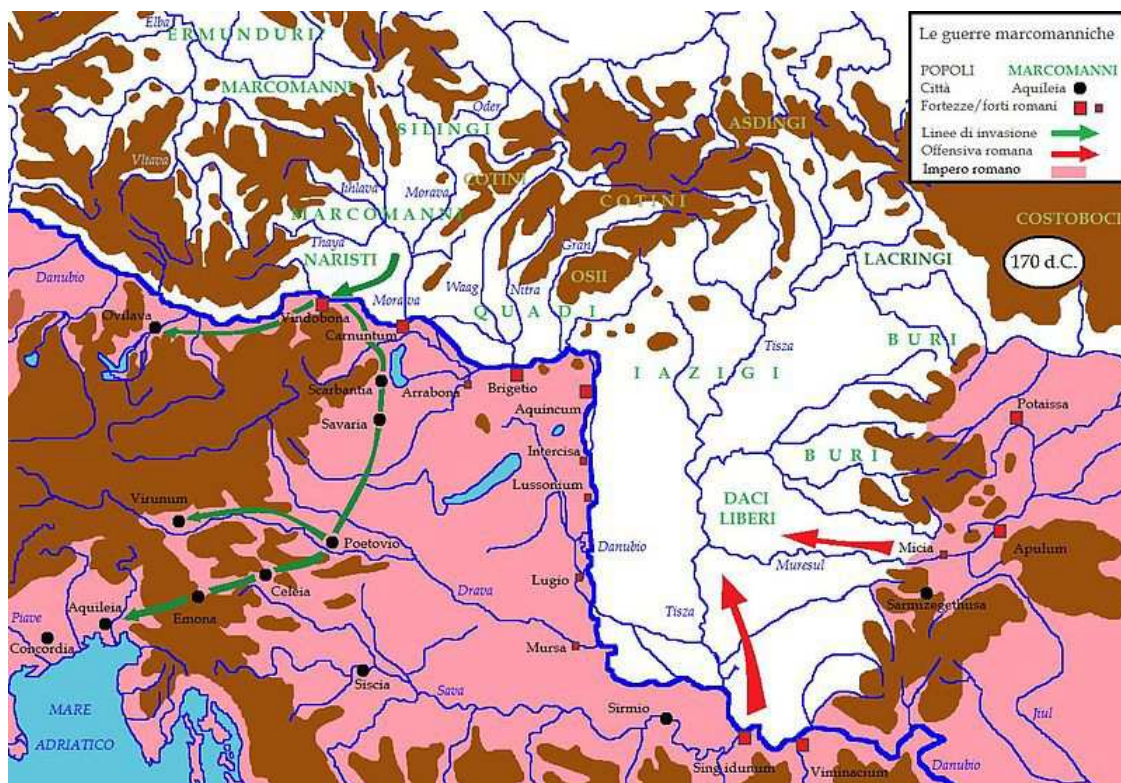
Hadrianův val [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hadrian%27s_Wall_view_near_Greenhead.jpg

Marcus Aurelius

Marcus Aurelius [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Marcus_Aurelius_Glyptothek_Munich.jpg

- ◆ musel čelit útokům nepřátel (Parthové, Germáni)
- ◆ pronikla až na území dn. Slovenska => tzv. markomanské války

Markomanské války [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Marcomannia_e_Sarmatia_170_dC.JPG

- ◆ významný filozof X pronásledoval křesťany
- ◆ epidemie moru => hospodářský úpadek

Commodus

Commodus [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Commodus_Musei_Capitolini_MC1120.jpg

- ◆ **nástupce**
- ◆ **oblíbil si jen gladiátorské hry => zavražděn**

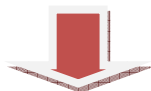
- ◆ **císaři se střídali velmi rychle -) dosazováni císařskou gardou (tzv. pretoriáni)**

Pretoriáni [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Praetorian_GuardSoldiers_basrelief_cropped.jpg

- ◆ **snaha zajistit hranice usazování germánských kmenů na hranicích říše**
- ◆ **některé provincie opuštěny**

krize římské říše

křesťanství – více a více přívrženců

- ◆ **pronásledování (ukřižování, předhazování dravým šelmám)**

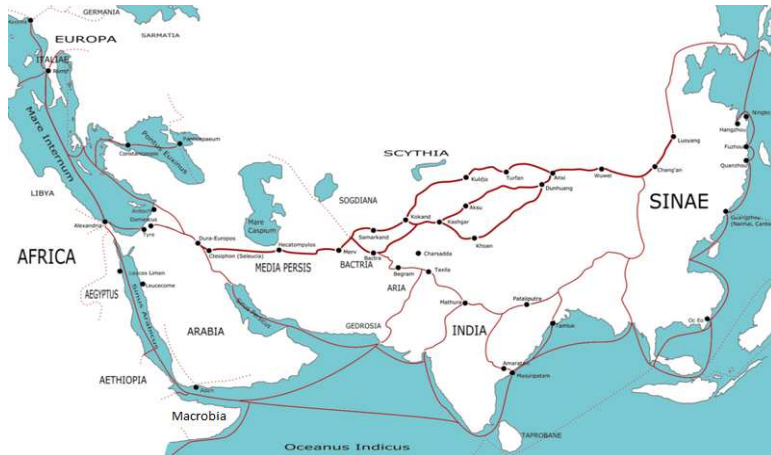
◆ skrývali se v tzv. katakombách (podzemní hrobky)

Katakomy [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Catacombe.jpg>

OBCHOD VE STŘEDOMOŘÍ

- Hedvábná stezka – zboží z Číny a jihovýchodní Asie

Hedvábná stezka [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Transasia_trade_routes_1stC_CE_gr2.png

- Jantarová stezka – spojení se severem Evropy

Jantarová stezka [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Amber_Road.jpg

16) Dominát

DOMINÁT

Diocletian

Dioklecián [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Istanbul_-_](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Istanbul_-_Museo_archeol._-Diocleziano_(284-305_d.C.)_-_Foto_G._Dall%27Orto_28-5-2006.jpg)

[Museo_archeol._-Diocleziano_\(284-305_d.C.\)_-_](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Istanbul_-_Museo_archeol._-Diocleziano_(284-305_d.C.)_-_Foto_G._Dall%27Orto_28-5-2006.jpg)

[Foto_G._Dall%27Orto_28-5-2006.jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Istanbul_-_Museo_archeol._-Diocleziano_(284-305_d.C.)_-_Foto_G._Dall%27Orto_28-5-2006.jpg)

- prohlásil se za neomezeného pána nad všemi obyvateli říše => **dominát**
- **zvolil si spoluvládce (augustus)** a **určil i budoucí nástupce (caesary)**

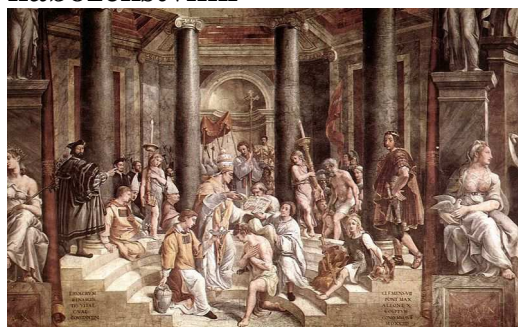
Konstantin Veliký

Konstantin [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:

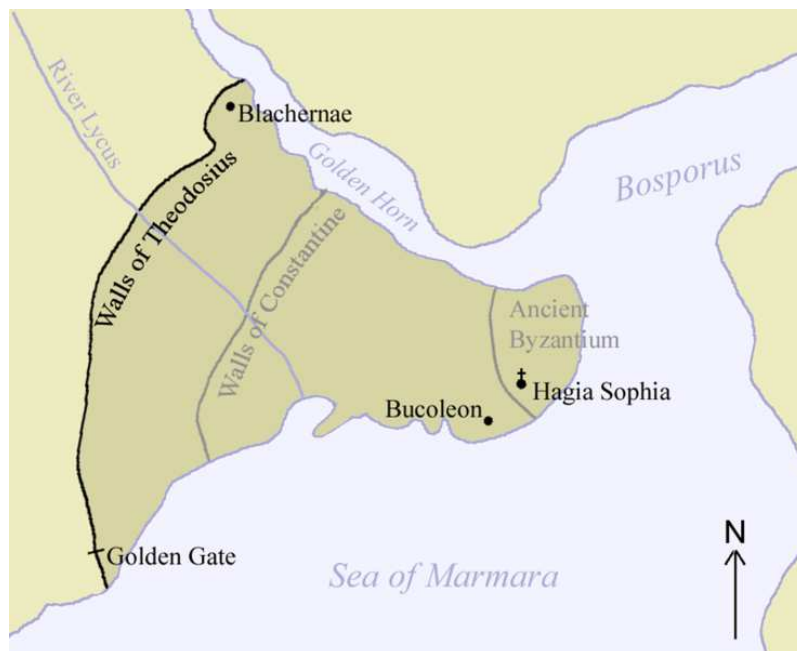
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Byzantinischer_Mosaizist_um_1000_002.jpg

- **313 – Edikt milánský -) zrovnoprávnil křesťanství s ostatními náboženstvími**

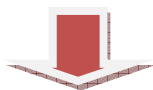
Konstantinův křest [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Raphael_Baptism_Constantine.jpg

- přenesl **hlavní město** do nově založené **Konstantinopole**

Konstantinopol [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Constantinople.png>

(Cařihrad, dn. Istanbul) = paláce, chrámy (Hagia Sofia), hipodromy, knihovny

ústup Říma a celé Itálie ze slávy

Římská říše za Konstantina [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:ConstantineEmpire.png?uselang=cs>

- **úpadek zemědělství** (=) rolníci odcházeli do Říma (tzv. proletáři)
- otroci bez zájmu na práci (=) půda pronajímána zchudlým rolníkům a propuštěným otrokům – **tzv. kolónům**

tzv. kolonát = nový systém obhospodařování

bezútěšná situace

=) opuštění půdy (=) **nařízení o připoutání kolónů k půdě (nejstarší syn musel zdědit otcovo povolání)**

římská říše v krizi

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKA

(křesťanství – dominát)

0 – 3 = 5, 4 – 7 = 4, 8 – 13 = 3, 14 – 17 = 2, 18 – 20 = 1

23. Co víš o Ježíši Kristovi? (3)

24. Co obsahuje Nový zákon? (2)

25. Jak vypadaly počátky křesťanství? (3)

26. Co víš o Hadriánovi? (2)

27. Co víš o Marku Aureliovi? (2)

28. Jak byli pronásledováni křesťané? (2)

29. Kdy byl vydán edikt milánský a čeho se týkal? (2)

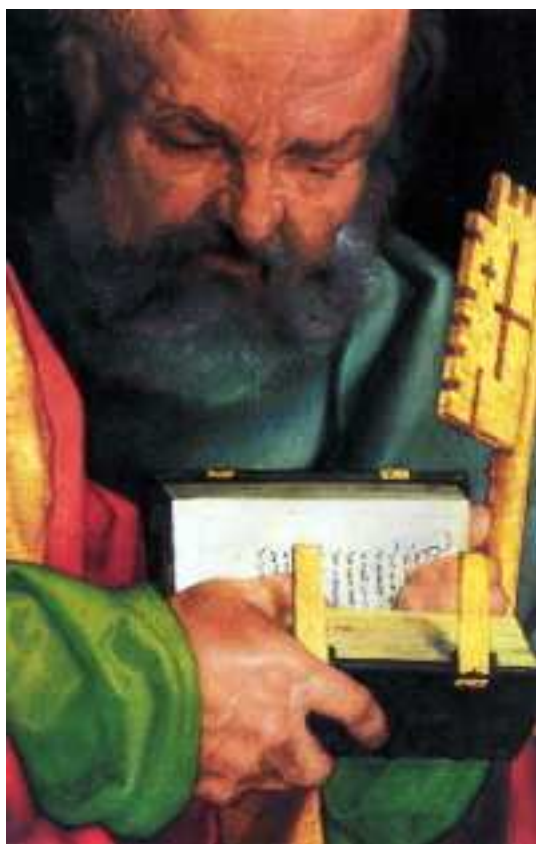
30. Napiš, kdo byli kolóni. (2)

31. Napiš, co byl kolonát. (2)

18) Křesťanství a kultura na konci starověku

KŘEŠŤANSTVÍ A KULTURA NA KONCI STAROVĚKU

- 4. – 5. století – křesťanství vládnoucím náboženstvím v římské říši => v čele církve – římský biskup (papež)

Sv. Petr - I. papež [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:D%C3%BCrer-Petrus.jpg>

- **obrana víra a její vysvětlení – křesťanští učenci (církevní otcové) -) sv. Augustin**

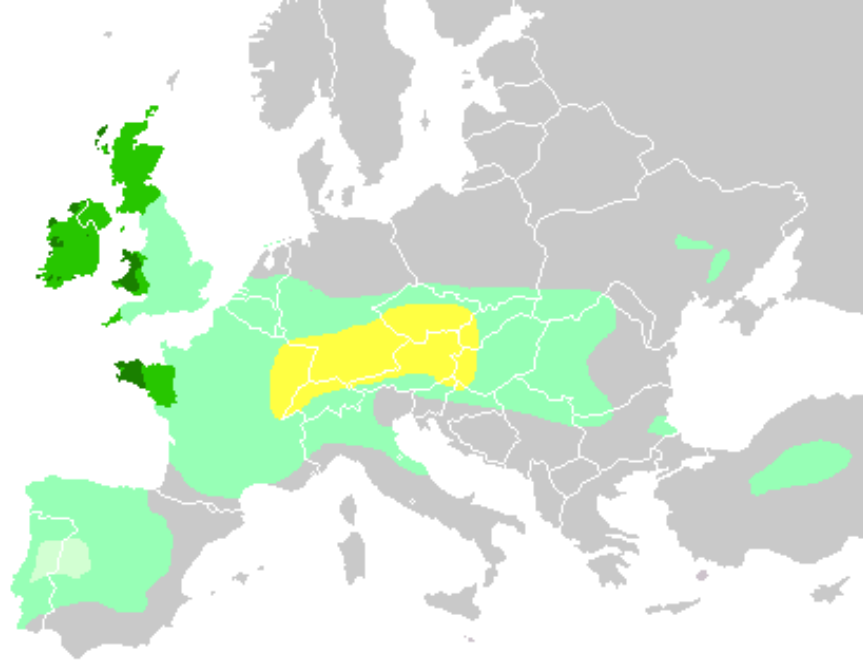
Sv. Augustin [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Simone_Martini_003.jpg

- **převzali i naučné spisy některých římských autorů, pohanských filozofů**
- **latina se stala bohoslužebným jazykem západní a střední Evropy**
- **latinské názvosloví (lékařství)**
- **římské právo – mnohé zásady platí dodnes**

19) Naše země ve starověku

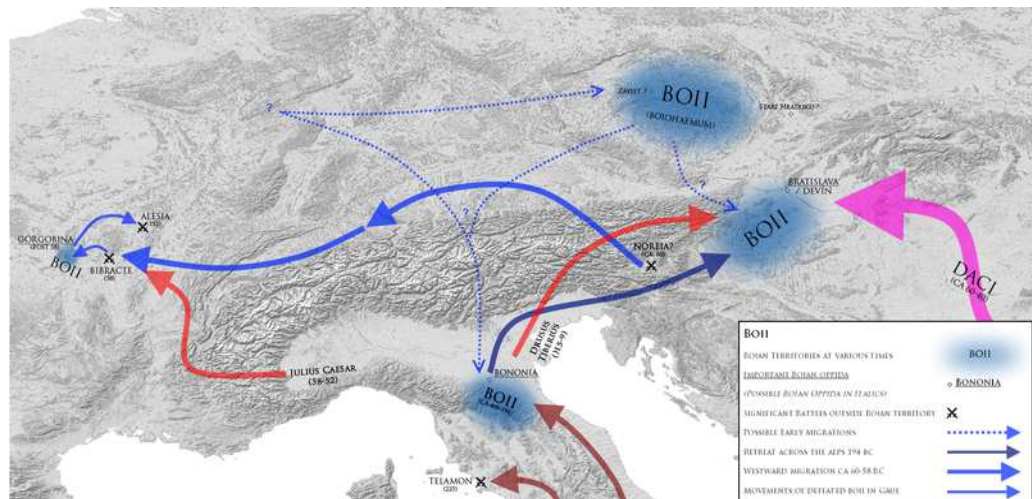
NAŠE ZEMĚ VE STAROVĚKU

- 4. stol. př. n. l. – Keltové (jeden z kmenů – Bójové =) Bohemia)

Keltové v Evropě [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/1f/Celts_in_Europe.png

- **zemědělci**

Migrace Bójů [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Boians.png>

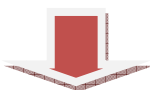
- **řemeslníci** (zpracování bronzu a železa)
- **razili stříbrné a zlaté mince** (=) obchodovali s římskou říší
- **stavěli opevněná oppida** (Stradonice, Závist)

Stradonice [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:IMG_0112a_Stradonice_m.jpg

Hradiště Závist [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Hradi%C5%A1t%C4%9B_Z%C3%A1vist_u_Zbraslavi.jpg

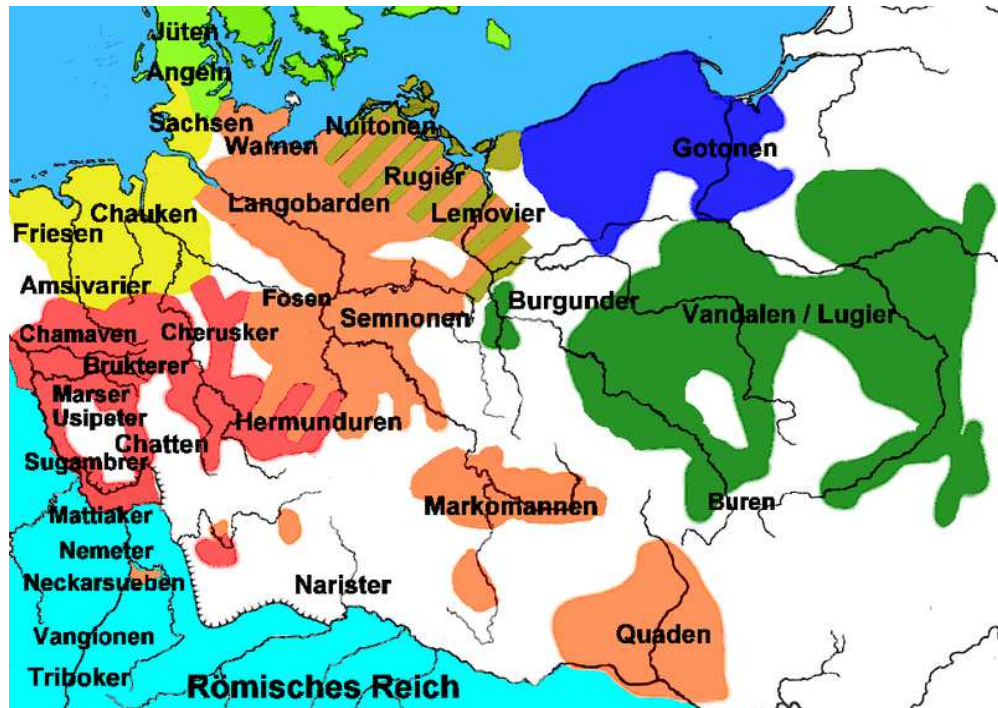

nájezdy germánských kmenů => ovládly naše území

**v Čechách – kmen Markomanů
Morava a západní Slovensko – Kvádové**

- v čele Markomanů – náčelník Marobud (=) vládl jako král, založil hlavní město Marobodum

Markomané [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Germanen_50_n._Chr.png

2. století – napadali římské hranice na Dunaji (=) pronikli až do Itálie
= **tzv. markomanské války**

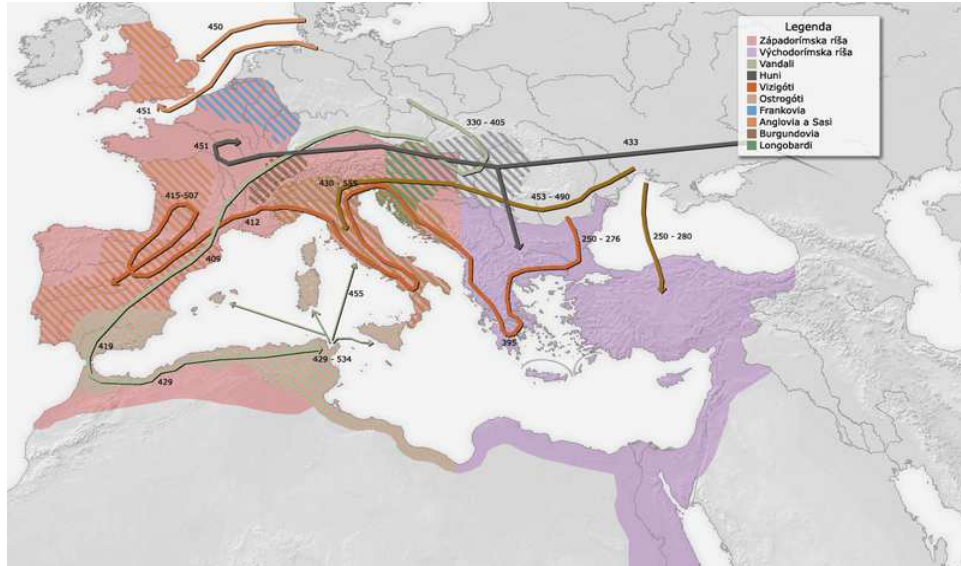

římské legie se dostaly až k Trenčínu a na Moravě u Mušova zřízena římská vojenská stanice

20) Pád Říma

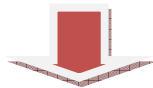
PÁD ŘÍMA

➤ stěhování národů

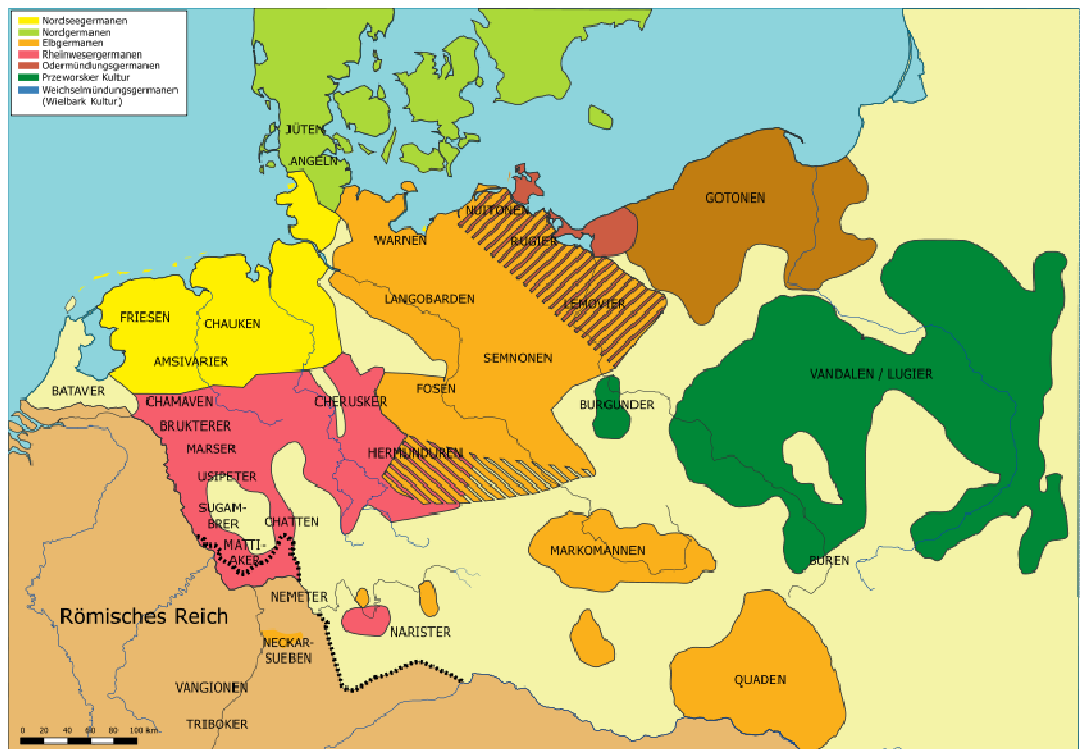

Stěhování národů [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mapa_stahovania_narodov.png

- **asijské Hunové -) Gótové -) Germáni => nová sídla na západě
=> Římané poraženi**

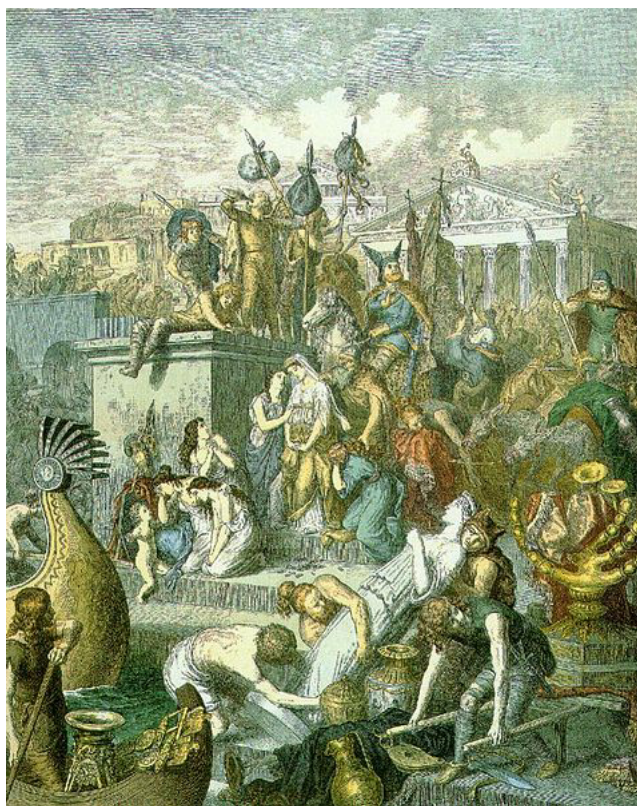
říše rozdělena na západorímskou a východorímskou – 395

Germánské kmeny [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Europa_Germanen_50_n_Chr.svg

➤ **germánské kmeny dobyli i Řím, vypleněn Vandaly**

Drancování Říma Vandaly [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Heinrich_Leutemann,_Pl%C3%BCnderung_Roms_durch_die_Vandalen_\(c._1860%E2%80%931880\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Heinrich_Leutemann,_Pl%C3%BCnderung_Roms_durch_die_Vandalen_(c._1860%E2%80%931880).jpg)

➤ **do čela Hunů – Attila**

Attila [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Atilla_fl%C3%A9au_de_dieu.jpg

-) sjednotil Huny => bitva na Katalaunských polích => mor =>
Attila se stáhl

- poslední římský císař Romulus sesazen => **476 – zánik**
západořímské říše

Odoakar [online]. 2013 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Odoakar.jpg>

- řada oblastí proměněna na **samostatná království** (Frankové,
Vizigotové)

Jméno:

Známka:

OPAKOVACÍ PÍSEMKKA

(křesťanství a kultura – pád Říma)

0 – 3 = 5, 4 – 7 = 4, 8 – 13 = 3, 14 – 17 = 2, 18 – 20 = 1

32. Jaké bylo postavení křesťanství na počátku století? (1)

33. Kdo stál v čele církve? (1)

34. Čím se zabývali křesťanští učenci? (2)

35. Jaký jazyk se používal a v jakých oborech? (3)

36. Napiš, co alespoň tři informace o Keltech? (3)

37. Napiš, co alespoň tři informace o Markomanech? (3)

38. Kam až se dostaly římské legie na našem území? (1)

39. Napiš, jak probíhalo stěhování národů. (2)

40. Napiš, kdy a jak se rozdělila římská říše. (2)

41. Napiš alespoň dvě informace o Hunech? (2)